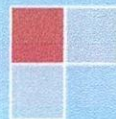

2016

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН
СУМААС ХАВИРГА БООМТ
ЧИГЛЭЛИЙН ХАТУУ
ХУЧИЛТТАЙ АВТО ЗАМ
БАРИХ ТӨСӨЛ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Т-072**

Батлав, БОНХАЖЯ-ны Ерөнхий шинжээч

П.БҮНЧИНЖАВ

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМААС
ХАВИРГА БООМТ ЧИГЛЭЛИЙН ХАТУУ
ХУЧИЛТТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСӨЛ**
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Т-072

Захиалагч: ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ЯАМ

Авто замын тээврийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах Газрын дарга

Д.ДОРЖХАНД

АЙ СИ ТИ САЙН КОНСАЛТИНГ ХХК

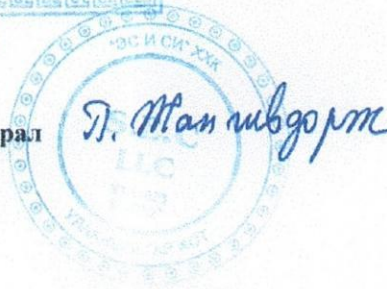

С. Очирбат

С.ОЧИРБАТ

Гүйцэтгэгч: БОСУ-ний ЭС И СИ ХХК

Захирал

П.ЖАНЧИВДОРЖ

Улаанбаатар
2016

ГАРЧИГ

1.0	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө.....	1
1.1	Эрх зүйн шаардлага	1
1.2	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	2
1.3	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	8
1.3.1	Агаар орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	9
1.3.2	Хөрсөн бүрхэвчийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	10
1.3.3	Усан орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	11
1.3.4	Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	12
1.3.5	Ургамлан нөмрөгийн мониторингийн хөтөлбөр	13
1.3.6	Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	14

Хүснэгтүүдийн жагсаалт

Хүснэгт 1	Хэрлэн сум-Хавирга боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	3
Хүснэгт 2	Агаар орчны хяналт-шинжилгээ.....	9
Хүснэгт 3	Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээ	10
Хүснэгт 4	Усан орчны хяналт шинжилгээ.....	11
Хүснэгт 5	Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээ.....	12
Хүснэгт 6	Ургамлан нөмрөгийн хяналт шинжилгээ	13

1.0 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

1.1 ЭРХ ЗҮЙН ШААРДЛАГА

2012 онд шинэчлэн батлагдсан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуульд зааснаар Дорнод аймгийн Хэрлэн сумаас Хавирга боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто зам барих төслийн үйл ажиллагааныхаа хүрээнд тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх зорилгоор байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүрэг төсөл хэрэгжүүлэгч МУ-ын Зам, тээврийн яаманд ноогдсон. Шинэчлэн батлагдсан хуульд БОНХАЖЯ тухайн төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлан төсөл хэрэгжүүлэх зөвшөөрлийг олгох, жил бүрийн хэрэгжилтийн тайланг хянаж дараа жилийн төлөвлөгөөг батлах замаар уг төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хяналт нэлээд тодорхой болох юм. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, дүйцүүлэн хамгаалал хийх, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан байхаар, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж байгаа өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, шаардагдах хөрөнгө, зардал, хугацааг тодорхойлон тусгахаар хуульчлагдсаныг баримтлан БОХТ, ОХШХ-ийг боловсруулав. Нөгөө талаас төслийг хэрэгжүүлэгч нь байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх баталгаа болгож, байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын буюу одоогийнхоор БОНХЯ-ны нөхөн сэргээлтийн тусгай дансанд ашиглалтын үйл ажиллагаа дуусах хүртэл жил бүр тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгийг төвлөрүүлнэ. Хэрвээ төсөл хэрэгжүүлэгч байгаль хамгаалах талаар хуулиар хүлээсэн үүргээ хангалттай биелүүлж, ашиглалтын жил бүрийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг биелүүлсэн бол Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 14.1.3-т заасан хаалтын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн явцыг үндэслэн мөн хуулийн 9.10-т зааснаар хуримтлагдсан хөрөнгийг тодорхой хуваарийн дагуу буцаан олгохоор зохицуулагдсан. Гэхдээ БОНХЯ байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт, нөхөн сэргээлтийн ажлын гүйцэтгэл болон тус хуулийн 9.12-т зааснаар хянуулсан хяналтын дүнд хөндлөнгийн хяналт хийлгэж, дүгнэлт гаргуулах бөгөөд уг дүгнэлт, төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг үндэслэн баталгааны мөнгийг буцаан олгох эсэх асуудлыг энэ тухайн хуулийн 9.15-д заасан байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн тусгай дансны гүйлгээнд хяналт тавих журмын дагуу шийдвэрлэх юм. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд тухайн орон нутгийн байгаль хамгаалагч, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, бүх шатны засаг дарга, төрийн захиргааны төв байгууллага болон байгаль орчны төрийн бус байгууллага хяналт тавих эрхтэй бөгөөд тэдгээрт холбогдох мэдээллээ ил тод болгох, тодорхой хуваарийн дагуу хяналт хийх боломжийг бүрдүүлэх шаардлага бас тавигдсан.

1.2 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31-р зүйл болон 2012 онд шинэчлэн батлагдсан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуульд (Төрийн мэдээлэл, 2012 оны 22 дугаар) аливаа төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрдэл хэсэг болох байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, дүйцүүлэн хамгаалал хийх, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан байхаар заасан. Хуулийн дээрх шаардлагын дагуу төлөвлөж буй хатуу хучилттай авто замыг барих болон ашиглах явцад тухайн нутаг дэвсгэр, бүс нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардлыг хамт тодорхойлж, баримтлах хууль, дүрэм журам, стандартуудыг хамтатган байгаль хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулав. Энэхүү төлөвлөгөөнд төслийн үзүүлэлтүүд дээр үндэслэн баримталж ажиллах гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах, арилгах арга хэмжээг тооцон тусгав. Эдгээр нь байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний урьдчилан тодорхойлогдох боломжтой хэсэг бөгөөд зарим урьдчилан тооцох шууд гүйцэтгэлээр тодорхойлогдох ажлуудыг энд оруулаагүй. Төслийн үйл ажиллагаанаас гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөлд өртөх орчноор буюу агаарын чанар, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, бохирдлыг багасгах, газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, физик сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах зэрэг чиглэлүүдээр бүлэглэн авч үзэж тусгав (бүрэн эхээр нь хүснэгтээр үзүүлэв). БОХТ-ний хэрэгжилтийн тайланг заасан хугацаанд гаргаж төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн захиргаа, ойр орчмын нутаг дэвсгэр дэх иргэдэд танилцуулах тэдний саналыг нэгтгэн тусгах ажлыг зохион байгуулах, оролцогч болон сонирхогч талуудад мэдээллийг ил тод байлгах арга хэмжээг авсан байх шаардлагатай.

ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМААС ХАВИРГА БООМТ ЧИГЛЭЛИЙН
ХАТУУ ХУЧИЛТТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСӨЛ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Г-072

Хүснэгт 1 Хэрлэн сум-Хавирга боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хийх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Барилгын ажлын явцад				
Агаар мандал				
Замын барилгын ажил дараалан хийгдэх дүүргэх, тараах, тэлшлэх, нягтруулах, хучилт хийх, карьерийн гэх мэт/-ын үеийн тоос	Азмын барилгын гүйцэтгэгч нь шороо тоос босгохгүйн тулд замын гадаргуу, газар шорооны ажлын талбар, зам барилгын ажлын талбайг чийгшүүлэх Дагдаршаагүй замаар явах үедээ машин техникийн хурдыг хязгаарлах Барилгын материал тээвэрлэх машинуудыг гэвшний бүтээлгээр хангаж, ашиглалтад нь хяналт тавих, хурдыг хязгаарлах Хайрга чулуу бутлахад вакуумт буллуур зэрэг тоос бага үүсгэх тоног төхөөрөмж ашиглах Бетоны тоосыг соруулж цэвэрлэх Техникийн үзлэгт оруулсан, ялгаруулж буй хорт угаа нь стандартын түвшинд буй машин техникийг ашиглах. Ашиглагдаж буй машин техникт үзлэг, засвар үйлчилгээг тогтмол хийх, Хүнд даацын машин механизмын утааны янданд шүүгч тавих Шатахуун хэрэглээг багасгаж ялгаруулах утааны хэмжээг бууруулах болон аккумуляторын эдэлгээг уртасгагч бүтээгдэхүүний судалгааг явуулж боломжтой бол төсөлд нэвтрүүлэх Төсөл үргэлжлэх хугацаанд агаарын чанарын хяналт шинжилгээг бохирдуулагч эх үүсвэрийн орчинд (асфальтын үйлдвэр, зам барилгын ажлын талбай, гэх мэт) байнга хийх шаардлагатай Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хог хаягдлыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно	- - - Төслийн төлөвлөлтийн зардалд Үйл ажиллагааны зардалд Үйл ажиллагааны зардал 5000,0 ОХШХ-т тусгагдсан зардлаар	Авто замын ажлын явцад байнга Тээвэрлэлт явуулах бүрт Бетонзаводын ажиллагааны үед Төслийн эхэнд Төслийн хүрээнд тогтмол Төслийн эхэнд Төлөвлөгөөний дагуу Төслийн үйл ажиллагааны хугацаанд	Агаарын тухай хууль Хог хаягдлын тухай хууль MNS ISO 4227-2002 MNS 0017-2-0-07 : 1979 MNS 0017-2-1-01 : 1978
Шаталтын үйл ажиллагааны дүнд агаарт СО (нүүрсгөрөгчийн дутуу исэл), НС (нүүрс-ус), NOx (нитрат, нитрит), хүнд металлууд болон тоосжилт ялгарч агаарын чанарт муугаар нөлөөлөх				
Төслийн зүгээс агаарын чанарт нөлөөлөлх, зарим бодисын агууламж нэмэгдэх				
Хөрс, ургамал хамгаалах				
ЗБА-ын улмаас газрын гадарга, хөрс эвдрэх, ургамлан бүрхэвч устах	Замын барилгын ажлын бэлтгэл хангах үед хийгдэх хөрс цэвэрлэгээ, тэлшлэлт болон материалын ордуудыг нээх, суваг шуудуу, нүх цооног ухах зэрэг газар шорооны их бага бүх ажлын үед үржил шимт хөрсийг нимгэн зузаанаас хамааруулан 120-150 мм зузаантай хуулж, нөхөн сэргээлтэд буцаан ашиглах зориулалтаар түр овоолж хадгалах	-	Шинээр хуулах, карьер нээх бүрт	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль Газрын хэвлийн тухай хууль, MNS 5916 : 2008 MNS 5917 : 2008

ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМААС ХАВИРГА БООМТ ЧИГЛЭЛИЙН
ХАТУУ ХУЧИЛТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСӨЛ

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Т-072

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хийх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Хөрс хог хаягдлаар бохирдох	35А-д ашигласан карьер, ажлын талбарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх /тайланд тусгасны дагуу/ Тогтоосон газруудаас бусад газраас дүүргэлтийн материал авахыг хатуу хориглох Ажилчдын түр суурин болон ажлын талбар, карьер хооронд үүссэн түр замын хөрсийг сийрүүлэн биологийн нөхөн сэргээлт хийх Ажлын талбарыг цэвэрлэж байх	- Тайланд тусгасан зардлын дагуу 3000.0 нэг удаа	Карьерийг ашигласны дараа тухай бүртээ Байнга Төслийн явцад Төслийн эхэнд	MNS 5918 : 2008
Шатах тослох материал, техник хэрэгслийн эд ангиар хөрс бохирдох	Төслийн хүрээнд ашиглагдах техник тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээний талбайг засч тохижуулах Техник тоног төхөөрөмжийн эд анги, ашигласан тос тосолгооны материалыг нэгдсэн байдлаар зайлуулах	- 1750.0 нэг удаа	Төслийн явцад Төслийн эхэнд	
Олон салаа зам үүсч хөрс, ургамлан бүрхэвч талхлагдах	Тээврийн хэрэгслийг маршругын бус замаар явахыг хориглосон таних тэмдэг бүхий самбарууд, хөрс, ургамал зэргийг хамгаалах сурталчилгааны самбарууд байгуулах Трассын дагуух барилгын ажлын хүрээнд гадаад, дотоод замын сүлжээ байгуулж, замын зорчих хэсгийн өргөнийг тогтоож, хязгаарлалт хийх, тэмдэглүүлэх арга хэмжээ авах 35А-ын хүрээнд хуучин шороон замыг хааж барилгын ажил явагдах тул тухайн замаар зорчих хөдөлгөөнийг зохицуулж тогтсон нэг маршругыг зохион байгуулах Зам тавих гүйцэтгэгч компаний ажлын гүйцэтгэлд төсөл хэрэгжүүлэгч компани хяналттай ажиллах	3500.0	Төслийн эхэнд 35А-ын эхэнд	
Амьтны аймаг Амьтад машинд дайруулах, чөлөөтэй нүүдэллэх боломжгүй болох	Зам дагуу мал сүргийн ус уудаг худаг, булаг шандад хүрэх зөрөг зам дайран өнгөрч байгаа автозамын хэсгүүд дээр жолооч нарт анхааруулсан тэмдэг, түр гарцууд хийж байрлуулах /тайланд тусгасны дагуу/ Амьтдын идэш тэжээл эрж хайх, нүүдэллэх зам харгүй, нүх оромжийг анхааруулсан тэмдгүүд байрлуулах. Экологийн гарц байгуулах	Барилгын алын төсөвт тусгагдсан зардлаар -	35А-ын төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн үед 35А-ын явцад	Байгаль хамгаалах тухай хууль Амьтны аймгийн тухай хууль MNS 5918 : 2008

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хийх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Мал амьтад ухсан нүхэнд унаж бэртэх	Орон нутгаас олгосон зөвшөөрлийн талбайгаас бусад бэлчээрийн газрыг зөвшөөрөлгүй ухах, шороо авахыг хориглох	3000.0	Карьер нээх, ухмал хийх тухай бүрт ЗБА-ын явцад	
Амьтны төрөл зүйлийг хамгаалах	Чулуу, элс хайрганы карьерын нуралт гулсалт үүсч болзошгүй эгц налуу хэсгүүдэд хүн, мал амьтан орохоос хамгаалах хамгаалалтын хайс, тор хийх; Замын үйл ажиллагаа явуулж буй хүмүүсийг тухайн нутагт ан агнахыг хориглох	-		
Физик нөлөөлөл				
Хүрээлэн буй орчин болон мал амьтад дуу шуугианы нөлөөлөлд өртөх	Барилгын болон тээврийн машин механизмуд зэрэг ажиллах тохиолдолд хэмжилт хийж хянах, чимээ шуугианы түвшин 70 дБ-ээс ихгүй байхаар зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах; Дуу шуугианы эх үүсвэрийг тусгаарлах юмуу шингээх зориулалтын зөөврийн байгууламжтай байх, барилгын ажлын нөлөөллийн бүсэд байгаа айл өрхүүдийн ойр үйл ажиллагаа явуулахдаа түүнийгээ угсарч хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх; Дуу чимээний түвшинд хэмжилт хийж, хяналт тавих	-	ЗБА-ын явцад Айл өрх, суурин газарт үйл ажиллагаа явуулах тухай бүрт Төлөвлөгөөний дагуу	MNS 0012-4-005 : 1985 MNS 5002 : 2000
Усан орчин				
Газрын доорхи усыг нефтийн бүтээгдэхүүнээр бохирдуулах	Зам барилгын ажлын явцад сайр, жалга, судгийн ус хурах талбайд нефтийн бүтээгдэхүүний бохирдол үүсгэхээс зайлсхийж, нэгдсэн зогсоол байгуулах Шатахуун буулгах, цэнэглэх талбайн хөрсөн дээр бетон хучилт дэвсгэж шатахуун алдахгүй цэнэглэх хошуу, түгээгүүр ашиглах	2000.0 нэг удаа	Төслийн эхэнд	Усны тухай хууль MNS AASHTO M 86M : 2005
Ус өнгөрөөх байгууламжийн барилга	Үерийн ус зайлуулах суваг хоолойн оруулга, гаргалгыг бэхлэгдээгүй хийж, хөрс угаагдах эвдрэхээс хамгаалах Хуурай сайрын гүлдирлын дагуу болон хөрсний ус дээр хотос нам газруудаар хог цэвэрлэх ажлыг тогтмол хийж байх	Замын барилгын төсөвт зардлаар	Тухай бүрт	
Ус ашиглалтын сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах	Трассын дагуух түр урсалттай сайруудад ус өнгөрөөх байгууламж төлөвлөх Малчдын гар худгуудаас үйлдвэрлэлийн зориулалттай ус авч ашиглахыг хориглоно Замын барилгын ажилд хэрэглэх усны тооцоог нарийвчлан хийж орон нутгийн засаг захиргааны газартай ус ашиглалтын гэрээг хийж баталгаажуулан холбогдох төлбөрийг тогтмол төлөх Ус ашиглалтын тайлан бүртгэлийг орон нутгийн	ЗБА-ын төсөвт зардлаар	ЗБА-ын явцад Төслийн хүрээнд	

ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМААС ХАВИРГА БООМТ ЧИГЛЭЛИЙН
ХАТУУ ХУЧИЛТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСӨЛ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Т-072

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хийх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Түүх дурсгал				
Түүх дурсгалын оловор ЗБА-ын явцад сүйдэх	Авто замын дагуух архелогийн олдворыг малтан судлах Шардлагатай тохиолдолд тухайн олдворыг шилжүүлэх	ЗБА-ын төсөвт зардлаар	ЗБА-ын явцад	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
Хог хаягдал				
Хатуу, шингэн хаягдлын улмаас хөрс, ургамлан бүрхэвч дам байдлаар гүний ус бохирдох	Зөөврийн бие засах байгууламж, шингэн хаягдлын цооногийг стандарт шаардлагын дагуу байгуулах, ариун цэврийн бүс тогтоох Ажлын талбайн хэсгүүд ба түр суурингуудад хатуу хог түр хийх зориулалтын зөөврийн савуудтай байх, Хатуу шингэн хог хаягдлыг графикайн дагуу сумдын нэгдсэн хогийн цэг зайлуулах, дарж булшлах Хог хаягдалд ялгалт хийж, шил болон хуванцар сав, хальсан ут, цаас зэрэг 2-догч түүхий эдийг ангилах Ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдлыг агаар, ус чийг, салхинаас бүрэн хамгаалахуйц түр хураан хадгалах байр сав байгуулах Барилгын материалын хог хаягдлыг тусад нь хадгалж элс шороо, дайрга зэрэг нөхөн сэргээлтэнд ашиглаж болох материалыг карьерийн дүүргэлтэнд хэрэглэх, ашиглаж болохооргүй хаягдал болох шаардлага хангаагүй битум, тос тосолгооны сав зэргийг орон нутгаас зөвшөөрсөн хогийн цэгт тухай бүрт зөвөөрлөн хаяж байх Хогийг битүүмжлэл сайтай машинаар тээвэрлэх, задгай машинаар тээвэрлэх бол битүү хучих	ЗБА-ын эхэнд Төслийн явцад Төслийн явцад Түр суурин байгуулах бүрт Төслийн явцад Төслийн явцад	4800.0 7500.0 6500.0 - 2000.0	Хог хаягдлын тухай хууль
Болзошгүй осол, эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх				
Дуу шуугианы нөлөөний улмаас ажилчдын эрүүл мэнд хэсэгчлэн муудах Гал түймэр гарах	Ажилчдыг сонсгол хамгаалах хэрэгсэл /чихэвч/-ээр тогтмол хангах Ажилчдын түр тосгонд гал унтраах багаж хэрэгсэлээр хангах, бэлэн байлгах Нийт ажилчин албан хаагчиддаа байгаль хамгаалах, экологийн зохих мэдлэг олгох, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг зохион байгуулах Аюулгүй ажиллагааны дүрэм, стандарт, журам, зааврыг мөрдлөг болгон ажиллах	- 2500.0 нэг удаа 1500.0 - -	Төслийн эхэнд Төслийн эхэнд Төслийн явцад Төслийн явцад ТОГТМОЛ	MNS: 0012-4-005 : 1985 MNS: 641-89 Галын аюулгүй байдлын тухай хууль Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль

ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМААС ХАВИРГА БООМТ ЧИГЛЭЛИЙН
ХАТУУ ХУЧИЛТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСӨЛ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ #2016/Т-072

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Нийт зардал мян.төг	Хийх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Шатах тослох материал орчинд алдагдах Байгалийн аюултай үзэгдлээс урьдчилан сэргийлэх	Нефтийн бүтээгдэхүүнүүдийг стандартын шаардлага хангасан резервуаруудад хадгалах Цаг агаарын урьдчилсан мэдээг тогтмол авч ажилчдад мэдээлж байх Хэт халалт, үер болох, шороогоор шуурах, хүчтэй аадар бороо орох, аянга цахих зэрэг байгалийн таагүй үзэгдэлтэй үед ажилчдыг ажлын талбарт гаргахгүй байх	- - 2800.00	Өдөр бүр Тухайн үед ЗБА-ын эхэнд Шинэчилэх, нөхөн олгож байх	
Хөдөлмөр хамгаалалын аюулгүй ажиллагаа	Ажилчдын түр сууринд эмийн сан байгуулах Ажилчдыг хамгаалах хэрэгслээр хангах (дуу шуугианаас хамгаалах чихэвч, тоосжилтоос хамгаалах маск, бээлий, каск гэх мэт) Хүнд даацын машин, тоног төхөөрөмж дээр ажиллаж буй ажилчдыг нэг ээлжинд 8-н цагаас дээш сунаж ажиллуулахыг хориглох Хяналт шинжигээний хөтөлбөрт заасны дагуу эмчийн үзлэгт хамруулах	Үйл ажиллагааны зардал - -	Өдөр бүр Өдөр бүр	
Зам ашиглалтын үед Газрын гадаргын эвдрэл, хөрсний бохирдлыг багасгах	Тогтоосон хугацаа болон тухай бүр зам засвар, арчлалтын ажлыг хийж байх Тухайн авто замаар зорчигчдод зориулсан хогийн цэг байгуулж тогтмол хог хаягдлыг зайлуулж байх Мал амьтан болон байгаль орчноо хамгаалах агуулга бүхий ухуулах самбар байрлуулах Уг замын эхэн дунд, төгсгөл хавьцаа уг замын дагуу байрлах хулгайн ан болон тээврийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны талаар санамжийг бичиж байрлуулах.	ОХШХ-т тусгасан зардал- - 7000.0 нэг удаа 4000.0 нэг удаа 4000.0 нэг удаа	ОХШХ-т заасны дагуу Төслийн хугацаанд байнга Төлөвлөгөөний дагуу ЗБА-ын төгсгөлд Авто замын ашиглалтын хугацаанд	БНБД 80-04-00 Авто зам, замын байгууламжийн арчлалтын хугацааг нормативт тогтоох журам БНБД 13-03-00 Авто зам, замын байгууламжийн засвар, арчлалтын технологи MNS 4597:2003 Замын тэмдэг. Техникийн ерөнхий шаардлага
Мал амьтныг хамгаалах				
Байгаль орчны хамгаалахад зарцуулагдах урьдчилсан байдлаар тооцсон зардал (нэг жилд) 60850.0 мян төгрөг				

1.3 Хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31-р зүйл, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуульд (Төрийн мэдээлэл, 2012 оны 6 сарын 12, №22) зааснаар төлөвлөж буй авто замыг барих, ашиглахдаа тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх зорилгоор байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүрэг төсөл хэрэгжүүлэгч ЗТЯ-нд өгөгдсөн. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж байгаа өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, шаардагдах хөрөнгө, зардал, хугацааг тодорхойлон тусгахаар хуульчлагдсан байна.

Хуулийн дээрх заалтыг удирдлага болгон төслийг хэрэгжүүлэх явцад ЗЯТ-наас байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний үр дүн, төслийг хэрэгжүүлж буй Дорнод аймгийн Баянтүмэн, Матад, Халх гол сумдын нутаг дэвсгэрт бий болж болзошгүй өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох, хянах зорилгоор хяналтын үзүүлэлтүүд, байршил, хийх хугацаа, зардал, баримтлах стандарт, аргачлалыг тодорхойлж энэхүү орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг (ОХШХ) боловсруулав.

Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр нь төслийн нөлөөллийн болон нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүс нутагт гарах болзошгүй өөрчлөлтүүдийг эрт тодорхойлох, сөрөг нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагааны үр дүнг илтгэх, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндэслэлийг боловсруулах, орон нутгийн захиргаа, хяналтын байгууллага, нутгийн оршин суугчдад байгаль орчин, амьдрах орчны өөрчлөлтийн талаар бодит мэдээлэл өгөх үндсэн зорилготой.

Энэхүү төлөвлөгөөнд Дорнод аймгийн Хэрлэн сумаас Хавирга боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явцад үүсэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөлд өртөх орчноор буюу агаарын чанар, газрын гадарга, хэвлий, гадаргын болон газрын доорх ус, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг, амьтны аймаг, тусгай хамгаалалттай нутаг дэвсгэр, орчны физик үзүүлэлтүүд, уур амьсгал, уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлт зэргийг төсөл хэрэгжиж буй талбайд хэрхэн хянах талаар авч үзэж, холбогдох стандартуудтай хамтатган тусгав.

Хагас жил бүр орчны хяналт, шинжилгээний үзүүлэлтийг анхааралтай судалж өөрчлөлтийн үндсэн шалтгааныг тодорхойлон цаашид байгаль хамгаалах төлөвлөгөөг улам боловсронгуй болгох, байгаль орчин болон тухайн нутагт амьдардаг иргэдийг аливаа сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах арга хэмжээг илүү үндэслэлтэй, тодорхой болгох ашиглах шаардлагатай юм.

1.3.1 Агаар орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Дорнод аймгийн Хэрлэн сумаас Хавирга боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын улмаас агаарын чанарт нөлөөлөх нөлөөллийг хянах, агаарын чанарт дүн шинжилгээ хийж цаашдын явуулах үйл ажиллагаагаа төлөвлөхийн тулд тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн агаарт тогтмол хугацааны давтамжтайгаар судалгаа хийж хянах нь чухал юм.

Хүснэгт 2 АГААР ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ

Хяналт шинжилгээ явуулах үзүүлэлт		Тоос, дуу шуугиан Хүнд металл Агаар дахь химийн дэгдэмхий ба ууршиимтгай хорт бодисууд
Шинжилгээний хэлбэр		Агаараас сорьц авч лабораторит шинжлүүлнэ
Хяналт шинжилгээ авах байршил		Элс, хайрга авах карьер бүрээс зонхилох салхины чигт 50м-т, Ажлын талбараас зонхилох салхины чигт 50м-т
Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа		Жилд 2 удаа буюу 9, 5-р сард
Хяналт шинжилгээ явуулах аргачлал		MNS (ISO) 4226:2000 "Агаарын чанар", MNS 4585:2007 "Агаар орчны чанарын үзүүлэлт" Дээжлэхдээ: УСТ 0017-2-5-12-1988, ISO 8186, УСТ 0017-2-5-11-1988, MNS 4048:1988, ISO 9855:1993, MNS 5002:2000
Шаардагдах төхөөрөмж	тоног	Мэргэжлийн байгуулага, лабораторийн тоног төхөөрөмжийг ашиглана.
Дээж авах арга		Хүхрийн исэл SO ₂ - Фотоколориметр Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл CO - Хийн роматографи Азотын исэл NOx- Фотоколориметр Тоос - Жингийн Хар тугалга Pb - Атом шингээлтийн пектрофотометр Дуу шуугиан – Физикийн
Үр дүнгийн бүртгэл		Хяналт шинжилгээний бүртгэл тайланг эрх бүхий байгууллагаас гаргасан маягтын дагуу хөтөлнө.
Зөвшөөрөгдөх хэмжээ	дээд	Хүхэрлэг хийн агууламж – 10 мг/м ³ Тоос – 100 мг/м ³ Хар тугалга – 0,01 мг/м ³ Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл – 10000 мг/м ³ Азотын исэл – 30 мг/м ³ Хар тугалга – 10,5 мг/м ³ Дуу шуугиан – 60 дБа-аас доош
Нийт зардал жилд 4000,0 мян.төг		

Мониторингийн үзүүлэлт: Авто замын трассын болон карьер орчимд хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан үзүүлэлтүүдээр дээж авч үр дүнд дүгнэлт хийн холбогдох байгууллагуудад мэдэгдэж байхаас гадна ЗБА-ын явцад үүсэх тоосжилтонд тогтмол хяналт тавьж тоосжилтын агууламж хүлцэх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд орон нутаг болон төслийн удирдлагын зүгээс удирдлага зохион байгуулалт, технологийн шийдлийн хувьд яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай.

1.3.2 Хөрсөн бүрхэвчийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Замын трассын ойр орчмын талбайн хөрсөн бүрхэвчид нөлөөлөх нөлөөллийг бууруулахын тулд тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн хөрсөнд тогтмол хугацааны давтамжтайгаар хяналтын судалгаа хийж хянах нь чухал юм. Аливаа урт хугацааны мониторингийн зорилго нь тухайн судалгааны объектийн хөдлөлзүйн олон жилийн хандлагыг тогтоох, хэрэв ямар нэгэн сөрөг нөлөөний улмаас үүссэн өөрчлөлт ажиглагдвал түүний хариу арга хэмжээг нэн даруу хэрэгжүүлэх үндэслэлийг олж авахад оршдог.

Хүснэгт 3 Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээ

Хянах үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ хийх, сорьц дээж авах цэгийн байршил,	Хяналт шинжилгээ хийх хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээ явуулах стандарт ба арга зүй	Хяналт шинжилгээ явуулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмж
1.Хөрсний өнгөн болон дээд үе давхаргын элсжилт, чулуужилт, тоосжилт зэрэг морфологи тогтоцын өөрчлөлтийг хянах. 2.Химийн бодисын бохирдлын түвшин, өөрчлөлтийн динамикийг илрүүлэх, хөрсний дээж авах 3.Замын ойр орчмын өнгөн хөрснөөс дээж шинжилгээ авч байх. Үүнд:хүнд металл,шимт элемент,рН гэх мэтийг тодорхойлох	Хөрсний хэв шинжүүд өөр өөр механик бүрэлдэхүүн,химийн шинж чанартай ба хяналтын судалгаанд зонхилох хэв шинж тус бүрээс сонгон авч салхины хурд, чиглэл,эвдрэлийн зэрэг харгалзан трассын хоёр талд янз бүрийн алслалтайгаа секторлэн сонгож авах арга, зарчмыг баримтлах	Тогтмол ажиглалт, хэмжилт, дээж авалтыг жилд 2 удаа: хавар цас хайлахын өмнө, намар анхны цаснаас өмнө хийхийн зэрэгцээ үер, хүчтэй бороо шуурганы дараа нэмэлт ажиглалт, хэмжилт хийх	Хээрийн ажиглалт, хэмжилт, бичиглэлийг хяналтын судалгаанд сонгон авсан хөрсний хэв шинж тус бүр дээр хийх, фото зургаар баталгаажуулах Хөрсний дээж авахад MNS:3297:1991 Хөрсний дээж авах, савлах, тээврлэх хадгалах журам MNS:2305:1994 Хөрсний шинжилгээнд дээж авах тавигдах ерөнхий зарчим. MNS:3298:1991 2.Хөрсний дээжийг нарийвчлал өндөртэй AAS зэрэг багажит анализын аргаар хяналтын СП ашиглан давталттай шинжлүүлэх. Шинжилгээний дүнг үндэсний стандарт болон ОУ-ын стандарттай жишиж дүгнэлт гаргах	Тухайн трассын ойр орчим хяналтын багаж суурилуулах. Дээж авах зориулалтын багаж төхөөрөмж. Агаар-сансрын тодорхой үечлэлтэй зургийг ашиглах

Нийт зардал жилд 2000,0 мян.төг

Мониторингийн үзүүлэлт: Авто замын трассын дагуу хөрс шатах тослох материал болон хог хаягдлаар бохирдож болзошгүй тул дээрхи хяналтын цэгүүдээс заасан хугацаанд хөрснөөс дээжлэлт авч хяналтыг тогтмол авч байх хэрэгтэй.

1.3.3 Усан орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Төлөвлөж буй хатуу хучилттай авто замын үйл ажиллагаанаас тухайн бүс нутгийн гадаргын усанд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойлох, хянах үзүүлэлтүүд, хяналт шинжилгээ хийх байршил, давтамж, хяналт шинжилгээ хийхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмж зэргийг нэгтгэн доорх хүснэгтэд дэлгэрүүлэн үзүүлэв.

Хүснэгт 4 Усан орчны хяналт шинжилгээ

Гадаргын усны хянах үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ хийх, сорьц дээж авах цэгийн байршил	Хяналт шинжилгээ хийх хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээ явуулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмж	Хяналт шинжилгээ явуулах аргачлал
Эрдэс бодисын агууламж, амт, үнэр, өнгө, рН, нийт ууссан хатуу бодисын хэмжээ, нийт хатуулаг, цахилгаан дамжуулах чанар	Түр зуурын урсацтай сайр болон газрын доорх усны илэрцүүдэд хийх	Төслийн үйл ажиллагааны явцад улиралд нэг удаа	1. Дээжний сав 2. рН/ЕС/TDS meter 3. Digital multimeter 4. Дээжний маягт 5. Дээжний хаяг	MNS 4047:98 - Усан мандал гадаргын усны чанарыг хянах журам MNS 4586:98 - Усан орчны чанарын үзүүлэлт, Ерөнхий шаардлага MNS 4586-98 - Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага
Нийт зардал жилд 1500,0 мян.төг				

Мониторингийн үзүүлэлт: Түр зуурын урсацтай газрын доорх усны илэрцүүдэд дээжлэлт хийхдээ MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт, MNS 4943:2011 Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх бохир ус. Ерөнхий шаардлага зэрэг Монгол улсын стандартад бүх үзүүлэлтүүдийг холбогдох заалтын гүйцэтгэх хэрэгтэй. Стандартад заасан бүх үзүүлэлтүүдийг эх үүсвэр тус бүрээс улиралд нэг удаа, рН, ХХХ, БХХ₅, КН₄, жинлэгдэх бодис, нийт ууссан бодис, температур, амт, үнэр, өнгө, тунгалагшил болон 1 хүнд металлын агууламж зэргийг заасан хугацаанд, шаардлагатай (ямар нэг байдлаар чанарын шаардлага хангахгүй байгаа нь шинжилгээгээр гарсан) тохиолдолд долоо хоног тутамд эргэн чанарын шаардлаганд нийцдэг болох хүртэл дээжлэлт хийж тогтмол хянаж байх шаардлагатай.

1.3.4 Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Төслийн үйл ажиллагааны явцад амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тогтмол явуулах шаардлагатай. Энэ нь сонгон авсан цэгүүдэд аргазүйн дагуу тодорхой хуваариар хэмжилт бүртгэл хийх байдлаар амьтны аймагт үзүүлж буй хүний хүчин зүйлийн болон байгалийн нөлөө, амьтны төрөл зүйлийн тархалт байршил, тоо толгойг тогтоох зорилгоор хийгдэнэ. Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг дараах гурван хэлбэрээр явуулах боломжтой. Үүнд:

- Хөндлөнгийн-Мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх,
- Төслийг хэрэгжүүлэх байгууллагын байгаль орчны мэрэгжилтнүүд хийх,
- Олон нийтийн оролцоотой хийх зэрэг юм.

Хөндлөнгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

ЗБА эхлэхээс өмнө мэргэжлийн байгууллагаар амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тухайн төслийн байгаль орчны суурь болон нарийвчилсан үнэлгээнд суурилсан байдлаар боловсруулж, тэнд сонгогдсон байршил, аргазүй, давтамжийн дагуу тогтмол хийлгэнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэх байгууллагын хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Байгаль орчны мэргэжилтнүүд мэргэжлийн байгууллагын боловсруулсан хөтөлбөрийн дагуу дотоодын ажиглалт судалгааг явуулж, нэмэлт мэдээ материал цуглуулна.

Олон нийтийн оролцоотой хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг ойр орчмын иргэдийн оролцоонд тулгуурлан, өргөн хүрээтэйгээр явуулах боломжтой. Тухайлбал, аман мэдээ цуглуулах, хиймэл үүр бариулах, хулгайн анд хяналт хийлгэх зэргээр хамтран ажиллаж болно.

Хүснэгт 5 Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээ

#	Хянах үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ хийх газрууд	Хяналт шинжилгээ хийх хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээ явуулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмж
	Мөлхөгчид, шувууд болон хөхтөн амьтдын: -Зүйлийн бүрэлдэхүүн - Тоо толгой -Нягтшил -Тархалт, шилжилт хөдөлгөөн, нүүдэл зэргийг үргэлжлүүлэн судлах.	Тухайн орчны биотоп бүрт.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд жил бүр хийх дулааны улиралд	GPS-тэй зургийн аппарат, дуран болон камер
Хяналт шинжилгээг дулааны улиралд 1 удаа хийх бөгөөд ажиглалт явуулах зардал нь 1500,0мян.төг болно.				

Мониторингийн үзүүлэлт: Төлөвлөж буй авто замын трассын дагуу ан амьтдын нүүдлийн зам болон зүйлийн бүрэлдэхүүний байнгын ажиглалт судалгаа явуулж амьтдын нүүдлийн зам байж болзошгүй хэсгүүдэд амьтдын гарц анхааруулах тэмдэглэгээг шинээр төсөвлөх хэрэгтэй.

1.3.5 Ургамлан нөмрөгийн мониторингийн хөтөлбөр

Төслийн үйл ажиллагааны явцад ургамлан бүрхэвчийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тогтмол явуулах шаардлагатай. Энэ нь сонгон авсан цэгүүдэд аргазүйн дагуу тодорхой хуваариар хэмжилт бүртгэл хийх байдлаар ургамлан нөмрөгт үзүүлж буй хүний хүчин зүйлийн болон байгалийн нөлөө, ургамлын төрөл зүйлийн тархалт, ховор болон ховордсон ургамлын бүртгэл хийх зорилгоор хийгдэнэ.

Хүснэгт 6 Ургамлан нөмрөгийн хяналт шинжилгээ

Хяналт шинжилгээний үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ явуулах цэгүүд	Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа болон давтамж	Холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичиг болон баримтлах стандарт, арга зүй
Ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэлд заасан үзүүлэлтүүд, Монгол Улсын улаан номонд орсон, нэн ховор, эндемик болон реликт ургамлууд	Трассын зурвас дахь байгууламжуудыг барих явцад эвдэрсэн газруудад (карьерууд болон замын ус зайлуулах далан, байгууламжуудыг барих явцад түр хугацаараа зорчих авто машины зам гэх мэт бүх эвдэрд орсон болон орох магадлалтай газруудад) Монгол Улсын улаан номонд орсон, нэн ховор, эндемик болон реликт ургамлууд (судалгааны талбайд тэмдэглэгдсэн)	Төслийн хэрэгжилтийн туршид улиралд 1 удаа хяналт шинжилгээ хийнэ (Хавар, Зун, Намар)	Ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэл, Шинжлэх ухааны хүрээлэнгээс боловсруулсан бичиглэл
Нийт зардал жилд 1500,0 мян.төг			

Мониторингийн үзүүлэлт: Төлөвлөж буй авто зам орчмын ургамлан бүрхэвчийн зүйлийн бүрдэл болон ховор, ховордсон ургамлыг хамгаалах арга хэмжээг төлөвлөх, судалгаа шинжилгээ явуулна.

1.3.6 Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт-шинжилгээ хийх үзүүлэлт: Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг

Хяналт-шинжилгээний хэлбэр: Шинжилгээ

Хяналт-шинжилгээ хийх хугацаа: ЗБА ажил эхлэхийн өмнө

Хяналт-шинжилгээний аргачлал: Эмчилгээ, оношлогооны мэргэжлийн байгууллагаар

Үр дүнгийн бүртгэл тайлан: Батлагдсан маягтаар

Тайлагнах байгууллага: Аймгийн ЗДТГ, МХА

Зардал (мян. ₮): 5000.0

Хяналт-шинжилгээ хийх үзүүлэлт: Ажилчдын түр тосгоны эрүүл ахуй, ариун цэврийн шинжилгээ

Хяналт-шинжилгээний хэлбэр: Ажиглалт, дүн шинжилгээ

Хяналт-шинжилгээ хийх хугацаа: Жил бүр 8-р сард

Хяналт-шинжилгээ явуулах байршил: Ажлын байранд

Хяналт-шинжилгээний багаж: Эрүүл ахуйн хяналтын лаборатори

Үр дүнгийн бүртгэл тайлан: Шинжилгээний дүн

Тайлагнах байгууллага: БОНХЯ, Аймгийн ЗДТГ, МХА

Зардал (мян. ₮): 850.0

Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт зардал нь жил бүр тогтмол 18'850'000.0 төгрөг болж байна.